

2021-04-09

R E M I S S V A R

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

FI dnr 21-290
(Anges alltid vid svar)

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ea.e3@regeringskansliet.se
mats.e.johansson@regeringskansliet.se

Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46) Dnr Fi2020/03418

Finansinspektionen (FI) begränsar sitt svar till de delar av Jämlikhetskommissionens betänkande som avser bostadsmarknaden (kapitel 20) samt förslaget om absolut preskription för konsumentfordringar (kapitel 22.3.4).

Sammanfattning

FI delar Jämlikhetskommissionens övergripande beskrivning av de problem som karaktäriserar den svenska bostadsmarknaden och bostadsförsörjningen. FI har inga synpunkter på förslagen som presenteras i sak. Det är enligt FI:s mening viktigt att förändringar som har stor påverkan på boendekostnader för det ägda boendet sker stegvis för att undvika stora prisvariationer som både kan påverka den finansiella stabiliteten och enskilda konsumenter negativt.

FI avstyrker förslaget om absolut preskription. Det krävs ytterligare analys och utredning av förslagens konsekvenser. FI instämmer dock i Jämlikhetskommissionens problembild att överskuldssättning leder till stora ekonomiska och sociala konsekvenser. Likaså delar FI uppfattningen att det finns ett behov av att både minska inflödet i överskuldssättning och minska det befintliga antalet överskuldssatta.

20. Bostäder och grannskap

FI delar Jämlikhetskommissionens övergripande beskrivning av de problem som karaktäriserar den svenska bostadsmarknaden och bostadsförsörjningen. Det är viktigt med det helhetsperspektiv som betänkandet anlägger, med förslag på flertalet områden för att effektivisera byggande, utnyttjande av befintligt bestånd och bostadsförsörjning för svaga grupper. Det minskar sannolikheten att en osund kreditgivning blir en utväg för att tillfälligt lindra de strukturella problem som finns med bostadsförsörjningen. FI har inga synpunkter på förslagen som presenteras i sak. FI vill dock, i linje med kommissionens förslag och bedömningar, understryka vikten av att

förändringar som har stor påverkan på kostnader för hushåll att äga sin bostad sker stegvis för att undvika stora prisvariationer som både kan påverka den finansiella stabiliteten och enskilda konsumenter negativt.

22.3.4 Absolut preskription för konsumentfordringar

FI instämmer i Jämlikhetskommissionens problembild att överskuldsättning leder till stora ekonomiska och sociala konsekvenser. Överskuldssatta individer har ofta mycket svårt att bryta negativa skuldspiraler och konsekvenserna blir därigenom på sikt omfattande, ekonomiskt och socialt. I många fall drabbar detta även barn och andra i den överskuldssattes närmaste omgivning. Till detta kommer de samhällsekonomiska kostnader överskuldssättningen medför.

Jämlikhetskommissionen uppmärksammar i sitt betänkande de omkring 100 000 permanenta gäldenärer som har funnits i Kronofogdemyndighetens register i över 20 år. Det handlar om gäldenärer som har små möjligheter att bli skuldfria och inte ser någon utväg ur den situation de befinner sig i, samtidigt som nya räntekostnader läggs till deras befintliga skulder. Skuldsanering är ett viktigt verktyg, men i betänkandet konstateras att detta av olika skäl inte är tillräckligt för att personer i den här gruppen ska kunna ta sig från en evig skuldsättning. FI delar uppfattningen att det finns ett behov av att både minska inflödet i överskuldssättning och minska antalet överskuldssatta.

I betänkandet föreslås att det införs en absolut preskription i preskriptionslagen för långvarigt överskuldssatta. FI ansluter sig, som framgår ovan, till målet med förslaget, men anser att det krävs ytterligare analys.

Konsekvenserna av förslaget är inte tillräckligt utredda. Det finns bland annat behov av ytterligare analys hur lagförslaget förhåller sig till annan lagstiftning på andra rättsområden och vilka effekter det får på kreditmarknaden i stort, såsom tillgången och priset på krediter. En fråga är hur lång preskriptionstiden ska vara, tio år i enlighet med förslaget eller exempelvis 15 år som föreslogs senast frågan utreddes.¹ En fördjupad konsekvensanalys behövs för att utforma ett förslag som gör en lämplig avvägning mellan permanenta gäldenärens skyddsintressen och konsumentkollektivets intresse av ett tillräckligt utbud av krediter till rimligt pris.

På ett allmänt plan ställer sig FI positiv till att överväga lagstiftningsåtgärder som bidrar till att motverka överskuldssättning, både preventiva åtgärder för ett högt konsumentskydd på kreditmarknaden och sådana som kan möjliggöra en väg ut för dem som hamnat i långvarig överskuldssättning. En individ kan hamna i en situation av överskuldssatthet av många anledningar där vissa inte går att råda över.

En utgångspunkt är dock kravet i lagstiftningen att konsumenter inte ska beviljas krediter om de saknar återbetalningsförmåga. Centralt är att

¹ Överskuldssättning i creditsamhället?, SOU 2013:78

kreditgivare gör tillräckliga kreditprövningar och endast beviljar krediter till dem som har ekonomiska förutsättningar att fullgöra sitt åtagande enligt kreditavtalet. En svårighet vid kreditprövningar är att det saknas en extern källa där kreditgivare kan få en helhetsbild av konsumentens befintliga skulder. Som FI framhållit i andra sammanhang är det prioriterat att utreda möjligheten att införa ett system som möjliggör för kreditgivare att få en sådan helhetsbild. Det skulle ge förutsättningar för bättre kreditprövningar och i förlängningen motverka överskuldssättning.

FINANSINSPEKTIONEN

Erik Thedéen
Generaldirektör

Viktor Thell
Senior analytiker